

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: **Podpora rodiny s umírajícím dítětem v kontextu sociální práce**

Autor práce: **Monika Nedvědová, DiS.**

Obor studia: **Sociální a charitativní práce**

Posudek vypracoval: **Mgr. Veronika Blažek Iňová, Ph.D.**

Datum: **6. 5. 2022**

Pro svoji bakalářskou práci si studentka Monika Nedvědová zvolila pro svůj obor studia významné, ač náročné a z nejrůznějších důvodů opomíjené téma, a sice otázku hledání možností adekvátní sociální pomoci rodinám zasaženým umíráním či smrtí dítěte. V úvodu se proto studentka věnuje nejprve teoretickému vymezení základních pojmů. Postupuje od filosofického a psychologického uchopení problematiky smrti a umírání, kde správně upozorňuje na specifika ve vnímání otázky smrti dětským pacientem, které se mění s přibývajícím věkem, až k problematice sociální pomoci rodinám, které se musí vypořádat s život ohrožujícím či život limitujícím onemocněním dítěte. Dále představuje cíl své práce, kterým bylo zjistit, jakou úlohu v období, kdy se rodina potýká s život ohrožujícím či život limitujícím onemocněním svého dítěte, sehrávají sociální služby, jakých oblastí rodinného soužití se tato situace dotýká a jaký vliv má na rodinné vztahy.

Jazyková a formální úroveň práce

Bakalářská práce má poněkud netradiční dělení kapitol i jednotlivých odstavců. Dva nadpisy kapitol v podstatě zastupují dělení na teoretickou a praktickou část, což je vcelku originální, ale ne chybné rozdělení práce. Co však již za problematiku pokládám je skutečnost, že v některých případech bezprostředně za nadpisy podkapitol nenásleduje text ale další podnadpis, a to často až ve 4. stupni členění (např. jako v případě nadpisů: 1.2 Úloha sociální práce v problematice rodin s umírajícím dítětem, 1.2.1 Komunikace, plánování péče, dostupnost informací a služeb; 1.2.1.1 Komunikace – tento poslední podnadpis není uveden ani v obsahu). Pro čtenáře je někdy náročnější se v textu zorientovat zejména kvůli rozdělení jednotlivých, ač jinak velmi zajímavých informací, do samostatných odstavců. Dalo by se tak říci, že nepřímá citace odpovídá vždy jednomu samostatnému odstavci, což místy působí až poněkud eklekticky.

Gramatické chyby jsou spíše ojedinělé a často se jedná spíše o překlepy (např. jako v případě odk. č. 46). Méně často se vyskytují stylistické chyby, jako např. opakuje se slova (např. v podk. 1.2.3.1, kde se v jednom odstavci setkáme několikrát s různými pády slova „rozhovor“ apod.). Studentka vcelku dobře pracuje s odbornou literaturou, cituje korektně, v souladu s citační normou.

Obsahová stránka práce

K obsahu teoretické části bakalářské práce nemám, kromě výše uvedených formálních chyb, závažnější výhrady. Studentka zde podává všechny podstatné informace, zcela v souladu s tímto druhem odborného textu, které čtenáři přinášejí ucelený náhled na uvedenou problematiku a na potřeby rodin, zasažených touto tragickou skutečností. Studentka také dobře odlišuje potřeby dospělých od potřeb dětí v terminálním stádiu nemoci, které jsou v mnohém specifické a kladou na své okolí odlišné nároky.

Možná by bylo vhodné do teoretické části ještě doplnit, jak do života vážně nemocného dítěte či celé rodiny zasahuje prostředí školy, či zdravotnického zařízení, které dítě navštěvuje. Tato místa a lidé, kteří v nich pracují (učitelé, vychovatelé, asistenti, zdravotníci,...) totiž také významným způsobem ovlivňují vnímání i prožívání této náročné situace především nejen u samotného dítěte, ale i celé rodiny. Zajímavé by bylo také alespoň okrajově zmínit duchovní péči o dětské pacienty a jejich rodiny.

Je trochu škoda, že na závěry pro tuto problematiku zásadní autorky, Elisabeth Kübler-Ross, odkazuje studentka čtenáře pouze do příloh. Podle mého názoru mohly tyto texty, pro lepší kompaktnost, zůstat součástí hlavní statí, která ale tímto odkázáním do příloh zřejmě „šetří“ povolený rozsah normostran.

V praktické části bakalářské práce studentka prezentuje cíl, tři výzkumné otázky, metodologii a výsledky „kvalitativního výzkumu“. Ačkoliv kvalitativní výzkum neklade takové požadavky na reprezentativnost výzkumného vzorku jako výzkum kvantitativní, a nestanovuje proto minimální počet oslovených respondentů, tak by pro možnost kódování, kategorizace a následného vyhodnocení provedeného výzkumu bylo vhodné mít alespoň min. počet 2-3 oslovených respondentů. Kvůli tomu, že v této práci prezentovaný „kvalitativní výzkum“ sestává pouze z jediného polostrukturovaného rozhovor pouze s jednou respondentkou (informantkou), ze kterého pak pomocí kódování studentka stanovila výzkumné kategorie, bylo by vhodnější toto nenazývat „kvalitativním výzkumem“ (není v rámci bakalářských prací nutně vyžadován), ale spíše „hloubkovým“ či „polostrukturovaným“ rozhovorem vyhodnoceným pomocí metodologie kvalitativního výzkumu. V tomto případě konkrétně pomocí otevřeného kódování a diskuse získaných kategorií s teoretickou částí práce. Na druhé straně rozumím obtížnosti sehnat pro tento druh výzkumu vhodné respondenty, kteří by navíc byli ochotni podělit se o jejich nelehkou životní zkušenost. Přesto je jediný oslovený člověk pro jakýkoli druh výzkumu skutečně málo. Studentka dále prezentuje rozhovor s respondentkou (informantkou), do kterého kromě přímých řečí své respondentky vkládá vlastní teoretická východiska, čímž již v podstatě rozvíjí „diskusi“ mezi teoretickou a praktickou částí své práce. U druhé otázky již studentka prezentuje také vlastní rozdělení kategorií (podtémat), které se vztahují k tématu „rodina“. U třetí otázky pak kategorizuje otázku vlivu péče o dítě s život ohrožujícím či život limitujícím onemocněním na rodinné vztahy. V rámci diskuse studentka následně výše uvedené kategorie (podtémata) vyhodnocuje a přehledně shrnuje.

Otázky k obhajobě:

- 1) Co bylo důvodem toho, že váš výzkum nakonec zahrnoval pouze jediný rozhovor?
- 2) Kde spatřujete největší deficit v možnostech zapojení sociálních péče do pomoci těmto rodinám?

Celkové hodnocení:

I přesto, že se v praktické části této práce nejedná přímo o kvalitativní výzkum (pouze jeden rozhovor) v pravém slova smyslu, ale spíše o analytické vyhodnocení jednoho hloubkového, polostrukturovaného rozhovoru, tak studentka Monika Nedvědová ve své bakalářské práci zajímavě prezentuje získané výsledky, které představují významný přínos pro oblast sociální práce, i pro rodiny a blízké osoby dítěte s život ohrožujícím či život limitujícím onemocněním a pro vhodný výběr z možností sociální péče, kterou toto dítě vyžaduje. Za nejvýznamnější část těchto výstupů považuji zjištěné výsledky v oblasti vlivu této situace na vztahy v rodině. S ohledem k výše uvedeným námitkám i přínosům tuto práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit známkou „**velmi dobře**“.

Veronika Blažek Iňová